

គម្រោងបង្ការការបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីបង្កើនផលិតភាពដុំវិញតំបន់ទន្លេសាប
(TSTD — ADB TA 7305-CAM)

បច្ចេកទេសដាំដំណាំបន្លែ

សណ្តែកទ្រីង (សណ្តែកកូន)

គ្រាប់ពូជល្អ ទិន្នផលខ្ពស់ល្អ

អាច្នកថា

គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពជុំវិញតំបន់ទន្លេសាប (TSTD) ជាគម្រោងជំនួយបច្ចេកទេស ដែលផ្តល់សហ-ហិរញ្ញប្បទានឥតសំណងសម្រាប់អនុវត្ត ដោយរដ្ឋាភិបាលហ្វាំងឡង់ មូលនិធិដៃគូអ៊ី-អាស៊ី និងចែករំលែកពុទ្ធិនៃសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ និង ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចូលរួមបដិភាគមិនមែនជាថវិកា (ធនធានមនុស្ស ការិយាល័យបំពេញការងារ...) សម្រាប់អនុវត្តគម្រោង។ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ជាអ្នកចាត់ចែងប្រតិបត្តិការផ្ទាល់ ជំនួសមុខឲ្យម្ចាស់ជំនួយ ។ គម្រោង កំពុងធ្វើការសាកល្បងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្ម និង ផ្តល់សេវាព័ត៌មានជនបទ ដើម្បីបង្កើន និង ពង្រីកប្រាក់ប្រភពចំណូលរបស់គ្រួសារកសិករខ្នាតតូច ក្នុងខេត្ត កំពង់ចាម កំពង់ធំ សៀមរាប និង បន្ទាយមានជ័យ។

គម្រោងបានអនុវត្តកម្មវិធីធ្វើបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាផលិតកម្មដំណាំបន្លែ ក្នុងខេត្តកំពង់ចាម និង ខេត្តកំពង់ធំ ដោយសហការជាមួយ ក្រុមហ៊ុនគ្រាប់ពូជបន្លែ អ៊ីស្ត វេស្ត ស៊ីដ អ៊ិនធើណេសិនណាល (East West Seed International) ក្នុងរូបភាពកិច្ចសហការភាពជាដៃគូសាធារណៈ-ឯកជន ។ អ្នកបច្ចេកទេសរបស់ក្រុមហ៊ុន បានសហការជាមួយមន្ត្រីកសិកម្ម នៅតាមមូលដ្ឋានក្នុងខេត្តទាំងពីរ បានអនុវត្តកម្មវិធីធ្វើបង្ហាញ និងបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសផលិតកម្មបន្លែ ដោយប្រើវិធីសាស្ត្របង្រៀនឱ្យធ្វើអនុវត្តជាក់ស្តែង (សាលារៀនបន្លែកសិករ) ជាជំហានៗ តាមដំណាក់កាលលូតលាស់ ពេញមួយវដ្តដំណាំ។

សៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសកសិករ ស្តីពី **បច្ចេកទេសដាំ សណ្តែកកូរ** នេះ បានរៀបចំឡើងដើម្បីផ្តល់នូវចំណេះដឹង និង ចំណេះធ្វើជាក់ស្តែង ដល់គ្រួសារកសិករ ស្តីពី ការដាំបន្លែសណ្តែកកូរ តាមបច្ចេកទេសថ្មី ដែលអាចដាំ បានគ្រប់រដូវ ពេញមួយឆ្នាំ។ បច្ចេកទេសថ្មីនេះ ជួយគ្រួសារកសិករ ឲ្យមានប្រភពចំណូលថ្មី ជាប្រចាំបន្ថែមមួយទៀត ដោយប្រើប្រាស់ឱ្យកាន់តែអស់លទ្ធភាពនូវធនធានដី-ទឹក និង ធនធានផ្សេងទៀតដែលគ្រួសារមាន ។

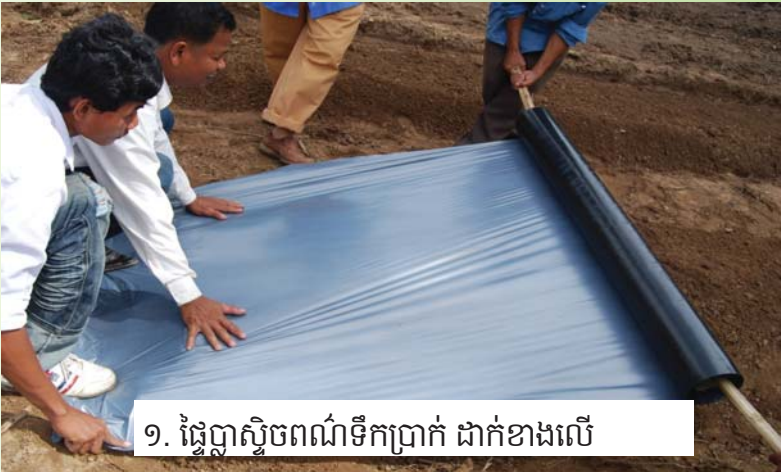
ខ្លឹមសារក្នុងសៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសនេះ បានរៀបចំឡើងដោយក្រុមអ្នកបច្ចេកទេសរបស់គម្រោង និងរបស់ ក្រុមហ៊ុនគ្រាប់ពូជបន្លែ អ៊ីស្ត វេស្ត ស៊ីដ សម្រាប់កសិករ ដោយផ្អែកលើជំហានអនុវត្តជាក់ស្តែង និងបទពិសោធន៍ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការដាំដំណាំនេះ រយៈពេលពីររដូវកន្លងមក នៅក្នុងខេត្តទាំងពីរ ។

ការអនុវត្តកម្មវិធីធ្វើបង្ហាញ និងបណ្តុះបណ្តាល ស្តីពី ការដាំដំណាំសណ្តែកកូរ តាមបច្ចេកទេសថ្មីនេះ អាចទទួលបានជោគជ័យ ដោយសារមានការគាំទ្រជាប់ជាបន្ត ពីថ្នាក់ដឹកនាំ និង បុគ្គលិកក្រុមទីប្រឹក្សាគម្រោង ពីលោក ប្រាក់ ថារអមិដា ប្រធានសម្របសម្រួលគម្រោង TSTD និង ជាអគ្គលេខាធិការរង នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និង ពីមន្ទីរកសិកម្មខេត្ត ទាំងពីរ។

១. ការលើករង

- គួរ រាស់ឲ្យបានម៉ដល្អ ហើយហាលដីឱ្យបានពី ៧ ទៅ ១០ ថ្ងៃ
- លើករងដាំ:
  - ទទឹង: ១ ម៉ែត្រ និងបណ្តោយទៅតាមលទ្ធភាពដី តែមិនគួរឲ្យលើសពី ១៥ ម៉ែត្រ ដែលធ្វើឲ្យពិបាកក្នុងការថែទាំ ដូចជាស្រោចទឹក ដកស្មៅជាដើម។
  - ចន្លោះរង: ពីរងមួយទៅរងមួយ អាចមានចន្លោះ: ០,៥ ម៉ែត្រ
  - កំពស់: នៅរដូវប្រាំង រងមានកំពស់ ២០-៣០ សង់ទីម៉ែត្រ ហើយរដូវវស្សា កំពស់ ៣០-៥០ សង់ទីម៉ែត្រ
  - ដាក់លាមកសត្វស្លូត ឬ ជីកំប៉ុស្តិ៍ ក្នុងបរិមាណ ២-៣ គីឡូក្រាម ក្នុងផ្ទៃដី ១ ម៉ែត្រការ៉េ និង ដាក់ជីគីមីអ៊ិន-ប៉េ-កា (២០-២០-១៥, ១៥-១៥-១៥) (សូមមើលតារាងការប្រើប្រាស់ជី) ហើយច្របល់វា ជាមួយដីរងឲ្យសព្វល្អ
  - គ្របរង: ធ្វើបានពីរប្រភេទ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះរង ការពារសំណើមដី កាត់បន្ថយការដុះស្មៅ៖

ក. ធ្វើរងប្រើប្រាស់ស្លាស្ទិកគ្របដី

១. ផ្ទៃប្រាស្តិចពណ៌ទឹកប្រាក់ ដាក់ខាងលើ

២. ប្រើបន្ទះឬស្បូវស្តើងដែលមានមុខស្រួចសំរាប់ខ្ជាស់ជើងរងប្រាស្តិច

៣. ដោតបន្ទះឬស្បូវនៅសងខាងជើងរងប្រវែងពី ១៥-២០ សង់ទីម៉ែត្រ

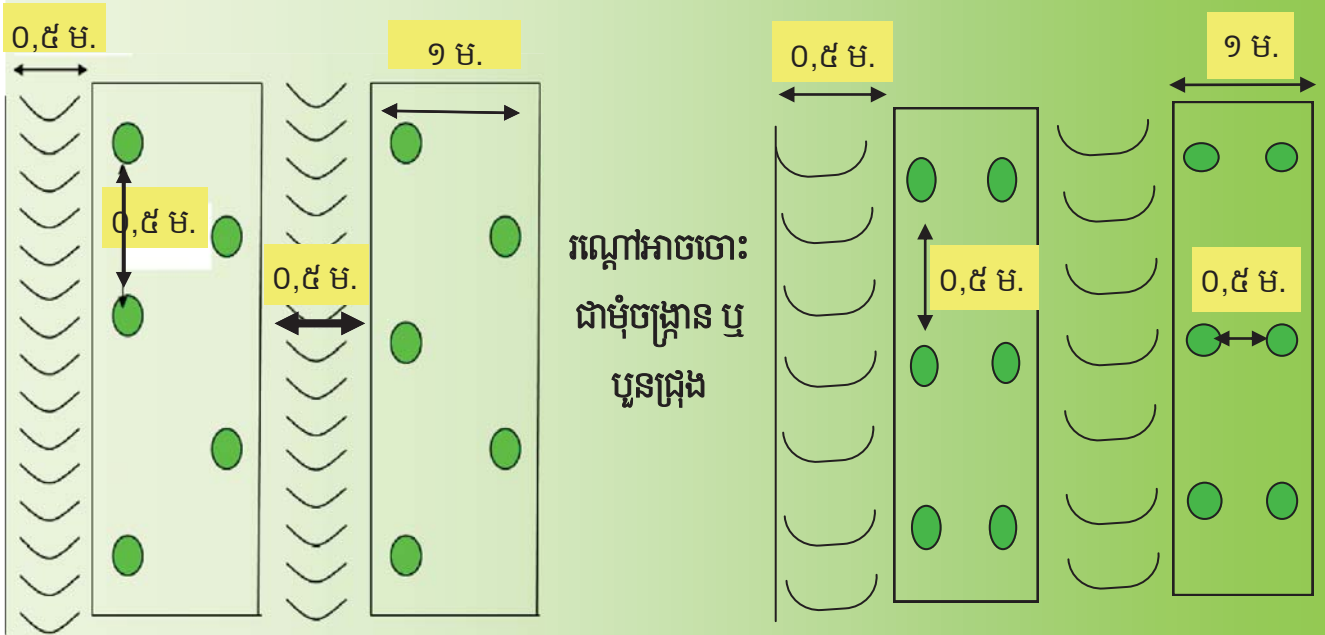
៤. យកដីសង្កត់ជើងរងសងខាង

៥. ចោះរណ្តៅដោយប្រើកំប៉ុងក្តៅ

១. ប្រើខ្សែទាញតំរង់ ដើម្បីចោះរណ្តៅដាំកូន និងប្រើខ្នាតសំរាប់ចោះរណ្តៅ ពីគុម្ពមួយ ទៅគុម្ពមួយ
២. ប្រើកំប៉ុងក្តៅ សំរាប់ចោះរណ្តៅ
៣. រៀបចំទ្រើងសំណាញ់ ឬ កូនឈើឲ្យហើយមុនដាំកូន-គ្រាប់ ឬ បន្ទាប់ពីដាំកូន-គ្រាប់ ហើយមិនឲ្យយឺតជាង៧ថ្ងៃ

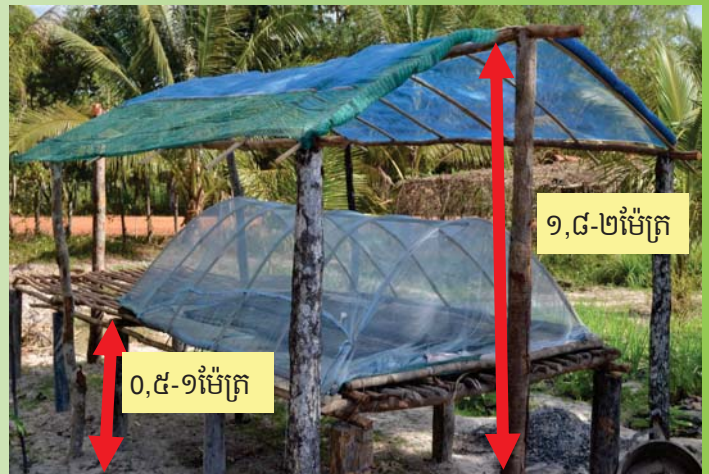
ខ. លើករងប្រើចំបើងគ្រប

២. ការដាំសណ្តែកដោយបណ្តុះគ្រាប់មុនដាំ

២.១. ការធ្វើរានបណ្តុះ

- ដំបូលសំរាប់គ្របរាន: កំពស់ ១,៨ទៅ ២ម៉ែត្រ ដើម្បីងាយស្រួលចេញចូលថែទាំ
- កំពស់រាន: ០,៥-០,៧ម៉ែត្រពីដី
- ទទឹងរាន: ០,៨-១ម៉ែត្រ
- មានដំបូលការពារទឹកភ្លៀង និងសំណាញ់ការពារពន្លឺថ្ងៃ (ជាការប្រសើរឬសំណាញ់មានពណ៌បៃតង)
- មានសំណាញ់ការពារសត្វល្អិត។

ធ្វើបែបនេះ៖ អាចកាត់បន្ថយការរលួយកូន គ្រាប់ដុះបានល្អ និងការពារបានពីការឆ្លងជម្ងឺពីសត្វល្អិតចង្រៃ។

២.២. ការរៀបចំដីបណ្តុះ

- យកដីមានជីជាតិ ១ ភាគលាយជាមួយដីលាមកគោស្ងួត ឬជីកំប៉ុស្តិ៍ ២ ភាគ និង ផេះអង្កាម ពី ២ ទៅ ៤ភាគ (ផេះអង្កាមត្រូវត្រាំទឹករយៈពេល៣-៤យប់)
- យកល្បាយដែលបានលាយច្របល់គ្នាឱ្យសព្វ ហើយយកទៅលឹងរហូតក្តៅសព្វទាំងអស់ ។

ផលប្រយោជន៍ការលាយល្បាយដីគឺ

- គ្រាប់ងាយដុះ ឬសដុះលូតលាស់ល្អ
- កូនបន្លែស្រូបយកជីជាតិបានគ្រប់គ្រាន់
- សម្លាប់មេរោគ (ជម្ងឺ) ដែលបង្កឱ្យកូនបន្លែរលួយ
- សម្លាប់គ្រាប់ស្មៅចង្រៃ ដែលដុះដណ្តើមយកជីពីកូនបន្លែ
- សម្លាប់ពងសត្វល្អិត និង សត្វល្អិតចង្រៃក្នុងដីដែលបំផ្លាញគ្រាប់បន្លែ

- យកដីដែលលឹងហើយទុកឱ្យត្រជាក់ ទើបដាក់ក្នុងកន្លែង ឬ ថាសបណ្តុះ

ផេះអង្កាម

ជីស្រែទាប់លើ

ជីកំប៉ុស្តិ៍ / លាមកគោស្ងួត

➔

វិធីលាយល្បាយដីបណ្តុះ

យកដីបណ្តុះលឹង ហើយដាក់កន្លែង ឬ ថាសបណ្តុះ

២.៣. ការរៀបចំបណ្តុះគ្រាប់សណ្តែកកូរ

- ត្រូវរៀបចំបណ្តុះគ្រាប់ ព្រមជាមួយគ្នានឹងការលើករងដាំ
- ការបណ្តុះគ្រាប់សណ្តែកកូរ
  - យកគ្រាប់១គ្រាប់ដាក់បណ្តុះផ្ទាល់ក្នុង ១ កន្លែង ឬ ១ រន្ធចាសបណ្តុះ ដែលបានដាក់ដីហើយ។
  - រាយដីស្តើងៗពីលើគ្រាប់
  - ស្រោចទឹកឲ្យជោគ ទើបយកចាស ឬ កន្លែងដាក់គ្រាប់ ហើយដាក់ក្នុងរោងបណ្តុះ
  - ស្រោចទឹករៀងរាល់ពេលព្រឹកឲ្យជោគ (អាច ១-២ ដង ក្នុង១ថ្ងៃ អាស្រ័យតាមស្ថានភាពដី) បើសិនដីស្ងួតពេក អាចធ្វើឲ្យគ្រាប់មិនដុះ។

១. ដាក់គ្រាប់ក្នុងចាសបណ្តុះ

៣. យកចាសបណ្តុះដាក់ក្នុង រោងបណ្តុះ ហើយស្រោច ទឹកឲ្យបានទៀងទាត់។

២. រាយដីបណ្តុះពីលើគ្រាប់ទើបស្រោចទឹក

២.៤. ការដាំកូនសណ្តែកកូរ

បន្ទាប់ពីគ្រាប់ដុះបាន៣ថ្ងៃ យើងត្រូវពង្រឹងកូនសណ្តែកសិន មុននឹងយកទៅដាំ (គឺ ត្រូវដាក់កូនសណ្តែក ឲ្យត្រូវ ពន្លឺថ្ងៃ ហើយកាត់បន្ថយការស្រោចទឹកចំនួន៣-៤ថ្ងៃ) ។ ធ្វើបែបនេះ នឹងជួយឲ្យកូនសណ្តែករឹងមាំល្អ បន្ទាប់ពីដាំហើយ (គឺ មិនស្រពោន បន្ទាប់ពីដាំ)។ កូនសណ្តែកអាយុ ចន្លោះ ពី៦ទៅ៨ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបណ្តុះគ្រាប់ហើយ អាចយកដាំបាន។

- ដាក់ដីគីមីតាមរណ្តៅច្របល់ជាមួយដីឲ្យសព្វ (បើបានដាក់ដីមុនពេលគ្របប្លាស្ទិចហើយ មិនចាំបាច់ដាក់ដីថែមទៀតទេ)

- បញ្ចូលទឹកតាមចន្លោះរងដាំគ្របប្លាស្ទិច (បើស្រោចដោយដៃក្នុងរណ្តៅរងគ្របប្លាស្ទិច អាចបណ្តាលឲ្យកូនបន្លែស្លោកស្រពោន) ឬ ស្រោចទឹកលើរងដែលគ្របចំបើង ។
- ដាំកូនសណ្តែកកូរនៅពេលរសៀល
- របៀបដកកូនបន្លែចេញពីថាសបណ្តុះ គឺ យកម្រាម រុញបាតថាសឡើងលើ ហើយដៃម្ខាងទៀតដកកូនសណ្តែកកូរច្នៃមៗ ដើម្បីកុំឲ្យដាច់ឬស។

យកម្រាមដៃរុញបាតថាស ហើយដៃម្ខាងទៀត ទាញដកគល់កូនដំណាំ

- ដាំកូនបន្លែត្រឹមដីបណ្តុះ
- បើដាំកូនបន្លែកប់លិចដើម នឹងធ្វើឲ្យរលួយកូនបន្លែ។

- ដាក់ថ្នាំពុលកសិកម្ម ដាយណូតីហ្គុយរ៉ាន់(Dinotefuran) មុនពេលដាំចំនួន ២ក្រាម/រណ្តៅ។ យើងអាចដាក់មុន ឬ ក្រោយពេលដាំ (យ៉ាងយូរ ៧ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ) ដើម្បីការពារសត្វល្អិតចង្រៃបំផ្លាញដំណាំដូចជាពួកសត្វល្អិតជញ្ជក់ (ដូចជា រុយស ចៃ ទ្រីប..)

៣. ដាំសណ្តែកដោយដាំគ្រាប់ផ្ទាល់

ក្នុងករណីដីមានជីជាតិងាយឲ្យគ្រាប់សណ្តែកដុះបានស្រួល កសិករគួរតែដាំគ្រាប់ដាំផ្ទាល់លើរង តែម្តង។ ការដាំគ្រាប់ផ្ទាល់ ជួយយើងមិនចាំបាច់ចំណាយថវិកាសំរាប់ទិញថាសបណ្តុះ និងសំភារៈបណ្តុះកូន ផ្សេងទៀត។

១. រៀបចំរងដាំ និងដាក់ដី ទ្រាប់បាតរួចជាស្រេច ទើប ចោះរណ្តៅដាំ

២. បញ្ចូលទឹកតាមចន្លោះរង មុនដាក់ កូនដាំ ដើម្បីឲ្យដីបានសើមគ្រប់កន្លែង ជៀងវាង កំដៅឆ្ងលពីប្លាស្ទិចធ្វើឲ្យខ្លោច កូនដំណាំទើបដុះ

៣. ដាក់ថ្នាំពុលកសិកម្ម ដោយល្អិត ហ្សុយវ៉ាន់(Dinotefuran) មុនពេលដាំ ចំនួន ២ក្រាម/រណ្តៅ ដើម្បីការពារសត្វ ល្អិតចង្រៃបំផ្លាញដំណាំ ដូចជា ពពួក សត្វល្អិតជញ្ជាក់ (រុយស ចៃ ទ្រីប..)

៤.១ យើងអាចដាំគ្រាប់សណ្តែកស្នូត(មិនចាំបាច់ ផ្តាច់គ្រាប់) ក៏បាន ដោយដាក់២គ្រាប់ក្នុង១ រណ្តៅ

៤.២ តែកសិករ ក៏អាចយកគ្រាប់ទៅផ្តាច់ឲ្យ ដុះពន្លកសិន ទើបដាក់បាន ដោយដាក់ ២ គ្រាប់ ក្នុង១ រណ្តៅ

៤. ការថែទាំ

៤.១ ការដាក់ជីគីមីបំប៉ន

ត្រូវដាក់ជីគីមី និង ស្រោចទឹកឲ្យទៀងទាត់ ទើបផ្តល់ផ្លែផ្កាបានច្រើន។ ពេលវេលា និង បរិមាណដីត្រូវដាក់ អាស្រ័យទៅតាមប្រភេទដី។ ដាក់ជីបំប៉នឱ្យទៀងទាត់ពី ៧-១៥ថ្ងៃម្តង បន្ទាប់ពីដាំកូនបន្លែហើយ គឺអាស្រ័យតាម ប្រភេទដី។ ចំពោះដីខ្សាច់ ត្រូវដាក់ជីឱ្យញឹកញាប់ តែក្នុងបរិមាណតិចជាង ដីមានល្បាយច្រើនជាងខ្សាច់។

បរិមាណ និង ពេលវេលាដាក់ដី សំរាប់ដំណាំសណ្តែកកូរ

ចំនួនថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ	ប្រភេទដី	បរិមាណដី	កន្លែងដាក់ដី
មុនដាំ ៥ថ្ងៃ ឬ ពេលដាំ	ដីអិន ប៉េ កា (២០.២០.១៥ ឬ ១៥.១៥.១៥)	១០ ក្រាម/គុម្ព	ទ្រាប់បាត
	ដីសរីរាង្គ	០,៥ គីឡូក្រាម/គុម្ព	ទ្រាប់បាត
៩	ដីអិន ប៉េ កា (២០.២០.១៥ ឬ ១៥.១៥.១៥)	៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
	ដីអាសូត (៤៦.០.០)	៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
២៣	ដីអិន ប៉េ កា (២០.២០.១៥ ឬ ១៥.១៥.១៥)	៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
៣៧	ដី អិន ប៉េ (១៦.២០.០) ឬ ដី អិន ប៉េ កា (២០.២០.១២)	៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
	ដី ប៉ូតាស្យូម (០.០.៦០)	៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
៥១	ដីអិន ប៉េ កា (២០.២០.១៥ ឬ ១៥.១៥.១៥)	២,៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
	ដី ប៉ូតាស្យូម (០.០.៦០)	២,៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
៦៥	ដី អិន ប៉េ (១៦.២០.០) ឬ ដី អិន ប៉េ កា (២០.២០.១២)	២,៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន
៧៩	ដីអិន ប៉េ កា (២០.២០.១៥ ឬ ១៥.១៥.១៥)	២,៥ ក្រាម/ដើម	បំប៉ន

ចំណាំ:

- ស្រោចដីបំប៉នស្លឹក បន្ទាប់ពីដាំកូនបាន៧ថ្ងៃ រហូតពេលចាប់ផ្តើមចេញផ្កាដំបូង។ ត្រូវស្រោចរៀងរាល់ ៧ថ្ងៃម្តង
- បាញ់ដីបំប៉នផ្លែផ្កា បន្ទាប់ពីសណ្តែកកូរ ចាប់ផ្តើមចេញផ្កាដំបូង រៀងរាល់៧ថ្ងៃម្តង
- ដី១០ក្រាមប្រហែល ១ស្លាបព្រាបាយស្មើ និងដី៥ក្រាម ប្រហែល កន្លះស្លាបព្រាបាយ
- បរិមាណដីក្នុងតារាងខាងលើនេះ គឺអាស្រ័យទៅតាមស្ថានភាពលូតលាស់ដំណាំ

របៀបដាក់ដីគីមី

ក. ទីតាំងដាក់ដីបំប៉ន

- រងគ្របបញ្ជាស្ទិច ឬ គ្របចំបើង ត្រូវយកឈើបុករណ្តៅសងខាងគុម្ព ទើបដាក់ដី
- ដាំកូនបន្តបានរយៈពេល២ អាទិត្យ ត្រូវដាក់ដីចំងាយ៥ស.ម ពីគល់
- ដាំកូនបានរយៈពេល៤អាទិត្យ ត្រូវដាក់ដីចំងាយ ១០ ស.ម ពីគល់
- ដាំកូនបានលើសពី៦អាទិត្យ ត្រូវដាក់ដីនៅចន្លោះកណ្តាលពីគុម្ពមួយទៅគុម្ពមួយ។

ខ. ពេលវេលាដាក់ដីបំប៉ន

- ដាក់ដីបំប៉នឱ្យទៀងទាត់បន្លោះពី៧-១៥ថ្ងៃម្តង បន្ទាប់ពីដាំកូនបន្តហើយ គឺអាស្រ័យតាមប្រភេទដី។ ចំពោះដីខ្សាច់ ត្រូវដាក់ដីឱ្យបានញឹកញាប់តែក្នុងបរិមាណតិចជាង ដីមានល្បាយច្រើនជាងខ្សាច់។
- មិនត្រូវដាក់ដីនៅពេលថ្ងៃក្តៅ ដើម្បីជៀសវាងការប៉ះពន្លឺថ្ងៃក្តៅខ្លាំងធ្វើឱ្យដីកាយ ហើយឆ្ងល់ខ្លោចស្លឹក ដើម។ ត្រូវស្រោចទឹកភ្លាមបន្ទាប់ពីដាក់ដីហើយ។

រណ្តៅដាក់ដីបំប៉ន

៤.២ ការស្រោចទឹក

- ត្រូវស្រោចទឹកនៅពេលព្រឹក តាមចន្លោះរង។ បើស្រោចទឹកពេលថ្ងៃត្រង់ ឬ ពេលល្ងាច (ដីសើមនៅពេលយប់) អាចធ្វើឲ្យសណ្តែកមានបញ្ហាដូចជា រលួយ ឬ រលាកដើម។
- ស្រោចទឹកឲ្យបានទៀងទាត់ មិនត្រូវឲ្យដីស្ងួតពេក ជាពិសេស បន្ទាប់ពីដាំកូនហើយ ឬគ្រាប់ដុះហើយ។ ពីព្រោះកូនដំណាំត្រូវការទឹក ដី សំរាប់ដុះលូតលាស់ ឬស ដើម ស្លឹក ផ្កា ផ្លែ។

- បើពិនិត្យឃើញនៅក្បែរគល់ស្ងួត(មិនអាចលុបជាដុំមូលបាន) ត្រូវស្រោចទឹកបន្ថែម។ បើដីនៅក្បែរគល់សណ្តែកសើមខ្លាំង (ច្របាច់ដីមានទឹកហៀរតាមម្រាមដៃ) មិនត្រូវដាក់ទឹកបន្ថែមទេ។ ទឹកដក់ច្រើនពេក ធ្វើឲ្យសណ្តែករលួយឬស ឬ ងាប់ដើមបាន។

៤.៣ ប្រភេទទ្រើង

យើងអាចធ្វើទ្រើងសណ្តែកតាមរបៀបផ្សេងៗគ្នា គឺយើងអាចចងខ្សែផ្គុំខាងចុងផ្នែកខាងលើ ប្រើសំណាញ់ ទ្រើង ឬ ប្រើកូនឈើ ឬ ឬស្សី។ កសិករត្រូវជ្រើសរើសប្រភេទទ្រើងណាដែលរឹងមាំ។

៤.៤ ការធ្វើស្មៅ

ត្រូវជំរះស្មៅឲ្យបានស្អាត ទោះបីជារងគ្របចំបើង ឬ គ្របប្លាស្ទិច ក៏ដោយ។ ក្រៅពីដណ្តើមជីពីដំណាំ ស្មៅ ដុះនៅតាមចន្លោះរង ឬ នៅក្នុងចំការ វាជាជំរកសត្វល្អិតចង្រៃបំផ្លាញ និង ជាភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺដល់ដំណាំ។

៥. ជម្ងឺ និង សត្វល្អិតចង្រៃ

៥.១ ទ្រីប (THRIPS)

វាបង្កឲ្យផ្កាប្រេពណ៍ភ្លេតនិងក្លាយជាស្លូត ហើយរហ័សជ្រុះ។ កូរសណ្តែក ក្រូច និងស្លឹកចាប់ផ្តើមរួញខូច។ ទ្រីប ជាភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺវីរុស ធ្វើឲ្យដើមលូតលាស់មិនបានល្អ ធ្វើឱ្យទិន្នផលទាប។

វិធានការពារ៖

- ជៀសវាងដាំសណ្តែកកូរ ដដែលៗក្នុងចំការតែមួយ
- ប្រើប្លាស្ទិចគ្របដី(ក្រមរង) នៅពេលដាំ
- ប្រើអន្ទាក់ពណ៌ខៀវជុំវិញចំការ ចន្លោះ៧-១០ ម៉ែត្រ

របៀបធ្វើអន្ទាក់ចាប់ទ្រីប

ទ្រីប បំផ្លាញផ្កាសណ្តែកបង្កឲ្យផ្កាជ្រុះ

ការស្លិតចាប់សត្វល្អិត

លាបការស្លិតពីលើអន្ទាក់ប្លាស្ទិចពណ៌ខៀវ

ដាក់អន្ទាក់ចន្លោះពី៧ទៅ១០ម៉ែត្រ

វិធានការកំចាត់៖

កសិករអាចជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រចុងក្រោយសំរាប់កំចាត់ទ្រីប ដោយជ្រើសរើសយកថ្នាំខាងក្រោមណាមួយ ដែលមាននៅទីផ្សារសំរាប់ប្រើបាញ់ឆ្លាស់គ្នា។

- អ៊ីមីដាក្លូរីដ (Imidacloprid)
- ធ្យាមេថូសាន់ (Thiamethoxan)
- អាបាមិចទីន (Abermectin)
- ហ្វីប្រូនីល (Fipronil)

៥.២. ចៃ (Aphid)

វាបំផ្លាញដំណាំគ្រប់ប្រភេទ។ គេអាចសំគាល់ចំការបែន្លែមានចៃបាន ដោយសារមានស្រមោចជាច្រើនប្រភេទ រាម ឬ តោងឡើងលើដំណាំ។ រយៈពេល ពី៣ទៅ៤ថ្ងៃ ធ្វើឱ្យស្លឹកដំណាំរួញ ហើយកោងចុះក្រោម ធ្វើឱ្យការលូតលាស់យឺត ។ ចៃ ជាអ្នកចម្លងជម្ងឺរ៉ុស ទៅដំណាំ។

វិធីការពារ និង កំចាត់៖

- បេះសំបុកចៃដោយដៃ
- ប្រើប្លាស្ទិចគ្របដីដំណាំ
- ប្រើអន្ទាក់ស្លឹកពណ៌លឿង

របៀបធ្វើអន្ទាក់ចាប់ចៃ

ការស្លឹកចាប់សត្វល្អិត

លាបការស្លឹកពីលើអន្ទាក់ប្លាស្ទិចពណ៌លឿង

ដាក់អន្ទាក់ចន្លោះពីលើទៅ១០ម៉ែត្រ

- ប្រើថ្នាំពុលកសិកម្មទ្រាប់បាតរណ្តៅពេលដោះ ថ្នាំ ដោយណូតីហ្គុយរ៉ាន់ (Dinotefuran) ២ក្រាម/រណ្តៅ។ យើងអាចដាក់មុន ឬ ក្រោយពេលដាំ (យ៉ាងយូរ៧ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ) ដើម្បីការពារសត្វល្អិតចង្រៃបំផ្លាញដំណាំដូចជា ពពួកសត្វល្អិតជញ្ជក់រុយស និងសត្វល្អិតជញ្ជក់ផ្សេងៗទៀត។ កសិករអាចជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រចុងក្រោយសំរាប់កំចាត់ទ្រីប ដោយជ្រើសរើសយកថ្នាំខាងក្រោមណាមួយដែលមាននៅទីផ្សារសំរាប់ប្រើបាញ់ផ្លាស់គ្នា។

ថ្នាំអ៊ីមីដាក្លូរីដ (Imidacloprid) ថ្នាំធ្យាមេថូសាន់ (Thiamethoxan) ថ្នាំអាបាមិចទីន (Abermectin) ថ្នាំហ្វីប្រូនីល (Fipronil) ថ្នាំមេតូមីល (Methomyl) ។

សំគាល់៖

- មិនត្រូវយកថ្នាំពុលកសិកម្មលាយចូលគ្នាច្រើនមុខសំរាប់បាញ់ទេ (ថ្នាំអាចមានប្រតិកម្មជាមួយគ្នាបណ្តាលឱ្យពុំមានប្រសិទ្ធិភាព)
- ត្រូវជ្រើសរើសយកក្បាលបាញ់ទុយយោ មានលក្ខណៈសាចល្អ ទើបថ្នាំនៅជាប់នឹងដើមស្លឹកបន្លែ
- ត្រូវប្រើទឹកស្អិតលាយជាមួយថ្នាំសំរាប់បាញ់
- ត្រូវបាញ់នៅតាមគ្រូយស្លឹកដើមឱ្យសព្វ ហើយបាញ់ថ្នាំ នៅពេលល្ងាច

៥.៣. ដង្កូវស៊ីរូងផ្លែ

ដង្កូវនេះចូលចិត្តស៊ីផ្លែ ធ្វើឲ្យផ្កាមិនលូតលាស់ មិនចេញផ្លែ។ តែបើវាស៊ីក្នុងកូរសណ្តែក ធ្វើឲ្យកូរសណ្តែកស្អុយដាច់រេតរេត។ ដង្កូវនេះអាចកំចាត់បាន ដោយ៖

- បេះផ្លែដែលមានដង្កូវស៊ីយកកប់ចោល (បើមិនបេះចេញពីដើម ឬ មិនកប់ផ្លែទេ ដង្កូវដែលញាស់ចេញពីផ្លែនេះ នឹងធំ

ហើយក្លាយជាមេអំបៅ ហើយពងដាក់សណ្តែកញាស់ជាកូនដង្កូវ រួចបំផ្លាញ រិតតែច្រើនជាងមុនទៀត

- ប្រមូលកាកសំណល់ដែលសេសសល់ពីការប្រមូលផលយកដុតចោល
- ប្រើថ្នាំកសិកម្ម៖
វិធីសាស្ត្រចុងក្រោយសំរាប់កំចាត់ដង្កូវអាចជ្រើសរើសយកថ្នាំខាងក្រោមណាមួយដែលមាននៅទីផ្សារសំរាប់ប្រើបាញ់ឆ្កាស់គ្នាដូចជាថ្នាំអាបាមិចទីន (Abermectin) ថ្នាំស៊ីតេមេទ្រីន (Ditotefuran) ។

៦. ការប្រមូលផល

- ទំហំផ្លែសណ្តែកកូរ បេះទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារ
- ត្រូវបេះផ្លែនៅពេលព្រឹក ដោយប្រើកន្ត្រែកកាត់ទង
- បេះផ្លែដាក់ក្នុងសម្ភារៈដែលមានផ្ទៃរលោង ដើម្បីជៀសវាងការកកិត និងជាំផ្លែ
- ចំណាត់ថ្នាក់គុណភាពសណ្តែកកូរ លេខ ១, ២, ៣
- ច្រកចង់ដែលមានបរិមាណសមស្របមានគុណភាពស្វិតទន់
- ចង់ត្រូវចោះរន្ធតូចៗ ដើម្បីឲ្យមានខ្យល់ចេញចូល កុំឱ្យស្លាក
- ជៀសវាងច្រកបន្លែច្រើនហួសបរិមាណ។ ហាមប្រើសម្ភារៈគ្មានខ្យល់ចេញចូល ព្រោះវាធ្វើឲ្យបន្លែឆាប់ខូចគុណភាព (ទន់ ប្រៃពណ៌លឿង និង ងាយរលួយ)។

ផ្លែសណ្តែកកូរ បានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ និងបានវេចខ្ចប់ និងបានបិទផ្លាកសញ្ញាសំរាប់លក់នៅទីផ្សារ

